

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1923 kl. 1 e. m.

*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om
ändrad lydelse av § 12 riksdagsordningen.*

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 215, har herr *Vahlstedt* hemställt, att riksdagen för vidare grundlagsenlig behandling måtte antaga nedanstående ändrade lydelse av tolfte paragrafen i riksdagsordningen:

»Ledamot av första kammaren, som icke är bosatt å ort, där riksdag hålles, erhåller ett dagtraktamente av trettiotvå riksdaler, vilket dagtraktamente dock ej må överstiga fyratusen femhundra riksdaler, jämte ersättning för resekostnad till och från riksdagen vid dess början och slut ävensom resekostnadsersättning för tvenne resor till och från hemorten under pågående riksdag.

Reseersättningen utgår efter andra klass å järnväg, första klass å ångbåt samt för skjuts till och från närmaste järnvägs- eller ångbåtsstation i hemorten efter fem kronor pr nymil.

Ledamot av första kammaren, som är — — — — — befallningshavande.»

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

I riksdagsordningens § 12 hava meddelats vissa bestämmelser om den resekostnadsersättning, som skall tillkomma ledamöter av riksdagens första och (jämlikt hänvisning i § 23) andra kammare. Riksdagsman, som icke är bosatt å ort där riksdag hålles, skall enligt nämnda stadganden åtnjuta dels ersättning för resekostnad till och från riksdagen, dels — vid besök i hemorten efter beviljad ledighet under lagtima riksdag — ersättning för därav föranledd resekostnad, dock högst för två resor fram och åter. Till stadgandet om ersättning för *resa till och från riksdagen* anknyta sig tid efter annan beslutade detaljbestämmelser om den klass å järnväg och ångbåt, som får begagnas, om de grunder efter vilka skjutsersättning skall beräknas o. s. v. (jfr härom bankoutskottets utlåtande nr 55 vid 1919 års riksdag). Med full avsikt hava dessa stadganden erhållit den avfatt-

*Utskottets
yttrande.*

ning, att riksdagsman må åtnjuta ersättning till högre belopp än de utgifter, som han haft för själva resan. Det synes billigt, heter det härom i statsutskottets utlåtande nr 9 vid 1868 års riksdag, »att då någon traktamentsersättning under resedagarna icke utgår, utan den bestämda gottgörelsen innefattar ersättning för alla de kostnader, riksdagsman under resan får vidkännas, den, som icke vill av egna medel bestrida levnads-kostnaden under resan, må äga någon utväg att, genom begagnande av andra klassens vagn på järnväg eller av blott halv hytt på ångfartyg, betäcka denna kostnad». Vad åter angår ersättningen för *resor under riksdagen*, som infördes genom en 1914 slutligt antagen grundlagsändring, har med stöd av stadgandets formulering och den för denna formulering av konstitutionsutskottet på sin tid givna motiveringen (jfr utskottets utlåtanden nr 11 vid 1911 års riksdag och nr 5 vid 1912 års riksdag) gällt, att ersättningen utgår för de verkliga kostnaderna för resan.

Motionärens förslag åsyftar för det första, att samtliga ifrågavarande bestämmelser skulle sammanföras i riksdagsordningen (§ 12), och för det andra, att vissa sakliga ändringar skola genomföras, bland vilka må nämnas, dels att för båda de slag av resor, varom här är fråga, ersättning skulle utgå efter samma grunder, dels att ersättning skulle utgå för resa å andra — ej, som hittills, första — klass å järnväg.

Vad motionären i förstnämnda hänseende föreslår, kan utskottet ej tillstyrka. Det synes utskottet uppenbart, att de grunder, efter vilka rese-kostnadsersättning skall beräknas, ej äro av beskaffenhet att lämpligen kunna i större utsträckning, än nu är fallet, regleras i grundlag, utan alljämt böra bestämmas i en form, som gör det möjligt att utan svårighet anpassa dem efter växlande faktiska förhållanden. I följd därav saknar utskottet anledning att yttra sig om av motionären ifrågasatta ändringar i sådana bestämmelser — bland annat i fråga om vagnsklass — som nu ej äro intagna i riksdagsordningen.

I den del motionärens förslag innefattar ändring i vad som redan finnes i nu berörda hänseende stadgat i riksdagsordningen, avser detta förslag, såsom ovan nämnts, enhetliga bestämmelser med avseende å de båda olika slagen av resor. Motionären har därjämte formulerat sitt förslag så, att ersättningen för de två resorna under riksdagen skulle kunna utgå, vare sig dessa resor verkligen äga rum eller ej. Utskottet kan icke tillstyrka vad motionären sålunda föreslagit. De skäl, som vid genomförandet av grundlagsändringen 1914 föranledde upprätthållande av en åtskillnad mellan å ena sidan resorna till och från riksdagen, å andra sidan resorna under

riksdagen, måste nämligen enligt utskottets mening alltjämt anses bärkraftiga. Utskottet kan icke heller finna lämpligt, att sistnämnda ersättning skall utgå i det fall, att de ifrågavarande resorna över huvud taget ej ägt rum.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 mars 1923.

På konstitutionsutskottets vägnar:

SAM. CLASON.

Närvarande: herrar *Clason, Engberg, Strömberg, Thulin, Reuterskiöld, G. W. Hansson, von Geijer, Lyberg, Almkvist**, *Vrang, P. E. A. Jonsson, Sävström, Magnusson* i Tumhult, *Vennerström, Nilsson* i Antnäs, *K. A. Westman, Bäckström, Andersson* i Igelboda, *Gustafson* i Kasenberg och *Sehlin*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

- 1) av herr *Engberg* mot vissa delar av motiveringen;
 - 2) av herr *Reuterskiöld* mot vissa delar av motiveringen.
-